

Присылайте передплату.

Вказівки для родичів як переводити шкільний плесбіцит.

У Дніві 7 грудня подали ми замість розпорядку з 25 листопада, що посилаєся на Деннику Законів Р. П. з 2 грудня ц. р. ч. 94, поз. 637. Сьогодні подаємо коротко зміни, які цей закон уводить і показуємо, що мають українські родичі робити, щоб його використати.

Головні зміни такі:

Досі можна було вносити шкільні декларації за українською мовою навчання цілий рік, але важливе вирішення мови навчання у даній школі в черговому шкільному році були тільки ті декларації, що їх доручено належному шкільному інспекторові до 31. грудня.

Тепер можна вносити шкільні декларації за українською мовою навчання тільки в листонаді і то тільки за ті школи, в яких від часу упровадження останнього рішення про мову навчання шкільно 7 літ.

Якщо минуло 7 літ та українські батьки в місці листопаді не вносили шкільних декларацій, то черговий речинець виношення шкільних декларацій припадає в листопаді по уплаті дальших 7 літ.

3. огляду на те, що цей виконний розпорядок повинен у Державі Законів шойно 2. грудня 1938 р., цього року виїхаво пересуєно рішення, вищення шкільних декларацій з листодля на час від 10. грудня 1938 р. до 10. січня 1939 р.

3. З огляду на короткий речинень треба, щоб батьки українських дітей у шкільному віці не напедали у світ час внести шкільні декларації на українською мовою навчання у школах — по тих громадах, де цього року можна перевести шкільний план за українською мовою навчання.

С. ДЕ ПЕРЕВОДИТИ ШКІЛЬНИЙ ПЛЕБІСЦИТ?

П) Шкільні публіцисти за українського мого навчання можна і треба перевести на просторі вояківства: львівського, тернопільського, станіславського, волинського та поліського.

2) Українські батьки не мають права переводити шкільних педісвітів за українською мовою навчання на Холмищині і Підляшші та в тих українських громадах Лемківщини, що належать до українського воєводства.

3) Шкільний плембінг за українською мовою навчання треба переводити по всіх українських громадах (містах, містечках і селах), де по-
таним останньої конспіції є найменше 25% українського населення і в яких цього року у-
пливає 7 шкільних літ від дати, коли стало пра-
вильне оречення щодо мови навчання, де є

НОВИНА
безкоштовний
Олійки
до печива
КООП. ПЛАСТ

641 1—3

1926 р., наказав волосним урядам безплатно по-тверджувати підписи батьків на шкільних дек-ляраціях за українською мовою навчання.

Неписьменні дають у волосному уряді знак хреста на шкільних деклараціях при двох свід-ках, з яких один підписує неписьменного і себе, а другий підписує себе також як другий свідок.

Заввага: Якщо волосний уряд не хотів би по-тверджувати підписів на шкільних деклара-ціях за українською мовою навчання, або дома-гався оплати, то в кожному випадку треба вно-сити скаргу до Староства, Воевідства і Міністер-ства Внутрішніх Справ, найкраще телеграфічно до Староства і Воевідства по українськи, до Мі-ністерства, з огляду на закон про мову з 31. VII. 1924. у польській мові.

Після вислання телеграми аказано вислати це основну жалобу до Староства, Воевідства й Міністерства внутрішніх справ з описом факту і наведенням дати, місцевості, осіб і свідків. У цих справах треба докладно звертатися до від-повідних політичних організацій і ними вказа-ти правних дорадників.

VI. КОМУ ТА ЯК ДОРУЧУВАТИ ШКІЛЬНІ ДЕ-КЛЯРАЦІЇ?

1) Якщо волосний уряд (нотар, староство) по-твердив підписи батьків або їхніх заступни-ків на шкільних деклараціях за українською мо-вою навчання, тоді треба доручити їх принале-жному шкільному інспекторові найдалше до 10. січня 1939 р. включно. Оскільки не ждати до останньої днини, лише старатися доконче дору-чити бодай 2—3 дні скорше за посвідкою або поштою і то доконче поручено — експрес.

Не потребуємо долавати, що ініціативу у переводженні плембситу повинні взяти в речі українські політичні організації. Генеральний Секретаріат УНДО повідомляє нас, що в його канцелярії (Львів, Пасаж Гавсманя ч. 6. II) мож-на замовляти шкільні декларації в ціні 2 сот. за 1 штуку.

БЛІХЕРА УВІЛЬНИЛИ.

Чеська преса повідомляє, що після змін на провідних місцях у Совітах, маршала Бліхера та недавню арештованих генералів звільнили й реґабілізували.

Однак переслідування українців досі не припинили і в Харкові засудили та негайно роз-стріляли 11 осіб.

НІМЕЦЬКО-РУМУНСЬКІ ТОРГОВЕЛЬНІ ДОГОВОРИ.

Як подає Німецьке Інф. Бюро, німецько-румунські переговори у Бухаресті покінчилися підписанням кількох торговельних порозумінь, які продовжують до 1. жовтня 1939 дотеперішні договори, збільшуючи обороти. Румунський Національний Банк буде купувати марки по 40,50 лейв і продавати по 41,50 лейв.

ПЕРЕД ДАЛЬШИМИ ЗМІНАМИ У СОВІТ-СЬКОМУ УРЯДІ.

У дипломатичних та журналістичних ко-лах Москви сподіються, що нарком легкого промислу Шостаков уступить. Крім того спо-діються іменування нового керівника нар. ко-місаріату, пошт і телеграфів, яким тимчасово завідує Берман. Як говорять він арештований.

КОЛИШНИЙ ПРЕМ'ЄР ЛІТВИ У В'ЯЗНИЦІ.

В понеділок коло 14. год. арештували про-відника литовської християнської демократії, 6. прем'єра Бісраса, провідника пучу Вальдема-раса, сотника Івановскаса та кількох прихиль-ників Вальдемараса.

АНГЛЮ-ФРАНЦУЗЬКИЙ ДЕМАРШ У СПРАВІ КЛАЙПЕДИ.

У відповідь на інтерв'ю в палаті громад Чемберлен заявив, що британський шарже д'аффер у Берліні дістав наказ разом з фран-цузьким амбасадором висловити надію в імені обох урядів, що Німеччина поштує клайпед-ський статут. Як відомо, ці обі держави р'чи-сали цей статут.

Міністр Ю. Ревай у Берліні.

Берлін, 9. грудня.

Минуло більше як 20 років з того часу, ко-ли офіційні українські делегації з українськи-земель відвідали вперше столицю Німеччини, шукаючи тут навізання призначених політичних і господарських зв'язків з першим Райхом, тиз Райхом, для якого, не зважаючи навіть на укра-їнсько-німецьку пропаганду підчас війни, наша державність з'явилася якоюсь несподіванкою, короткотривалим засобом у переходових ні-мецьких труднощах та лише провізором і епі-зодом у старій німецькій політиці на Сході Європи.

Багато змінилося за цих 20 років. Не стало першого Райху, повстав і загинув другий Райх, що не дуже гарно записався в історії украї-нсько-німецьких відносин, і народився нарешті третій Райх, що зголосився за новими націо-нальними засадами державної перебудови Еуро-пи. Дуже сильно зросло в Німеччині за цих 20 років та політично і державно обґрунтува-лося розуміння наших справедливих держав-них постулатів. Те, що в 1918. році українські делегати мусили доказувати та переконувати, стало самозрозумілим і видається сьогодні на-віть смішним та нинішнім анахронізмом. Ці 20 років не пройшли для нас безслідно.

Тому українська делегація, очолювана мі-ністром Ю. Ревай, делегація найменшої части-ни нашої землі перша в новітній добі нашого державного відродження, що відвідала Берлін 5—7. ц. м., зайшла тут далеко спритливіші у-мисли, ніж ті самі делегати в 1918. р.

Готель Кайзергоф, славний в історії націо-нал-соціалістичної Німеччини, буває штабна квартира Гітлера та його співробітників у 1931—33 рр., в якому запали історичні рішення, пе-ретворилися в цих трьох днях у штабну квати-рю українців.

Від 7-ої год. ранку до пізньої ночі кожний з українців, що довідався про лобут украї-нської делегації, спішив занести свою картку і довгими годинами висиджував у мягких кріс-лах готелю, щоб бодай когось з делегатів по-бачити, а може навіть обмінятися кількома ко-роткими словами. Небагатом це вдалося, бо політичні й особливо господарські наради зай-мали весь час наших делегатів, оглядини ріж-них німецьких уряджень, автострад, у перервах обіди-прийняття, вечорні театр, опера та ще прийняття. Всюди невтомний міністр Ю. Ревай, його співробітник, керівник пропаганди д-р Комаринський, задумливий все з цифрами і па-перами молодий гуцул Бабота і поважний лі-совий генерал у пишному однострою — всі во-ни роблять враження поважних ділових дер-жавних будівничих, що твердо знають, чого вони хотять.

Ось кореспондент одної української газе-ти перехопив п. д-ра Комаринського:

— Яка ідеологія Вашого уряду та Центр. Ради? — питає він його.

— Нашою ідеологією тепер є прохарчува-вати кукурудзою неможливе населення — від-повідає д-р Комаринський і це речення з вели-ким здоволенням коментує пізніше більшість української колонії.

Другий емігрант питає п. мін. Ю. Ревай:

— Представники яких українських політич-них угруповань були вже в Хусті?

— Запитайте мене ліпше, яких ще не було — відповідає мін. Ревай.

В наше завдання не входить переповіда-ти деталі політичних і господарських переговорів нашої делегації; вистане сказати, що всі ці пе-реговори мали суто діловий і річєвий харак-тер та що наші делегати відвідали всі важливі політичні й господарські чинники. Їх асиди приймали як українських делегатів з найбіль-шою прихильністю і зацікавленістю. Вони не-дин раз почули ясно, ~~якому розумінню~~ ~~своєї~~ ~~своєрідної проблеми~~ ~~розуміється тут~~ ~~українська~~ ~~справа~~ ~~що~~ ~~Німеччина~~ ~~стоїть~~ ~~непохитно~~ ~~при~~ ~~відносному~~ ~~рішенні~~. З другого боку їх заяви про змагання карпато-украї-нського уряду до мирного співжиття зі всіма су-сідами та його бажання присвятити всі свої си-ли консолідації мініатюрної української держа-ви зробили тут дуже додатне враження.

Цей безпосередній контакт мав ще ту ва-ристь, що він розвіяв деякі шкідливі легенди що їх групує навісліщення тих чи інших пос-редників витворило в Хусті й Берліні, що не-краєво вплив якості мін. Ю. Ревая, якості дер-жавного мужа (так оцінили його німецькі ко-трагенти), річєвість і поважність його спів-робітників; усе те дуже сприяло скріпленню ні-мецько-українських відносин. Всі, що мали де-які сумніви, переконані тепер, що доля Карпа-тської України в налітних руках.

Міністр Ревай, покидаючи Берлін, вислов-лює своє глибоке задоволення побитом у столиці Німеччини.

В останньому дні одна з українських орґа-нізацій у Берліні виявила бажання зробити прийняття для української делегації і пере-ула з ним до мін. Ю. Ревая. — „Тільки пр-одий умови“ — відповів мін. Ю. Ревай — „са-ме, що це прийняття не буде носити характе-ру імпреси одної організації та що всі берів-ські громадянські організації братимуть у на-му участь“.

В салях Кайзергофу, де відбувся цей ві-зит мін. Ю. Ревая говорив про поміч українськ-ї еміґрації Карпатській Україні.

— Ви інші нам можете допомогти лише од-ним — вашою моральною підтримкою, на-можлива тільки тоді, коли прийде серед емі-ґрації до такогож об'єднання, як і у нас у край. Ваше взаємне побороування, шкідливе для нас — відтепер може стати злочинним, бо воно би сумніву відібеться на нашій державі. Прямий це! Ось наше єдине до вас прохання!

Ще не розійшлися з Кайзергофу члени української й українці, що прийшли привітати українську делегацію — залишалися тільки кіль-ка годни до відходу поїзду, — а авто членів наших відпоручників, щоб відвезти їх на е-станцію прийняття, яким прощали німцям го-сподарі своїх гостей у салях найкращішої німецького ресторону. Рішні представники емі-ґраційного світу зішлись тут, щоб привітати ввечерю при товариській бесіді українських де-легатів. Гарне враження залишили і короткі змістовний тост мін. Ю. Ревая і жартоване дотепний тост д-ра Комаринського у відпо-від на привітання господарів.

В чарках шуміло ще вино, а невблаганні годинники кликав гостей уже на доріж, де й-йшла ще раз українська колонія, щоб пр-вітати делегацію. При вигуках „Слава“ дові-відійшов поспішний поїзд на Прагу.

Тарас Чуб.

Коли лікар скаже „печінка“...

Подумайте про її лікування, в тій ділянці міститься та-сто: жовчний міхурок, жовчний канал, жовчний пух. Задає лікар Водяного з одор. анамом „Вільяса“, що містять у собі емоційні розлади Комбрути і Бол-до побуджують печінку до відновлення органу і жовч-ного наділення жовчі та спричиняють процес її порожнення. Можна дістати у всіх аптек і аптеках Вирібів: Mariette Volskaj, Вирібів, Бельгія.

Словаки усамостійнюються.

„Фелькішер Беобхтер“ з 11. XII. повідо-має з Праги:

„Переговори між представниками чеського та словацького уряду скінчилися. Словаки пере-перли всі свої домагання. Міністр Сидор буде за-ступником прем'єра праського центрального уряду, так само нема вже ніяких перепон щодо іменування трьох словацьких державних секре-тарів.“

Особливу вагу має постановою щодо закону про повноважність, який відноситься тільки до Чехо-Моравії, але не має правної сили ні у Сло-ваччині, ні в Карпатській Україні. Отже обі де-

ратинні держави виявили себе у значній мі-рі згід з впливу праського центрального уряду. Це означає суттєве зміцнення його-ї самостійності.

Що й не означає ще кінцевої стабільної відносин чехо-словацько-української федера-ції, свідчить промова відомого пражського полі-тика проф. Тука. Він заявив, що 6. грудня він заперечив словацької автономії, є тільки не-пом. Словаки мусять мати нарешті свою на-деждність. Словацький міністр господарств ви-відав, що словаки змагатимуться покінчити з са-мостійністю грошової та кредитної політики.

Правничча сторінка.

Зміна віддовженевих законів.

В „Деннику Законів“ з 24. XI. (ч. 91) появились два декрети президента, що змінюють розпорядок президента з 24. жовтня 1934 р. про конверсію та управління хліборобських довгів і декрет президента з 14. січня 1936 р. про полкші зобов'язань хліборобських кооператив та їх централь.

ЯКІ ЗМІНИ ВВОДИТЬ НОВЕЛЯ ДО ВІДДОВЖЕНОВОГО ЗАКОНУ?

Розпорядок президента з 24. жовтня 1934 р. про конверсію та управління хліборобських довгів признавав посідачам сільських господарств полкші у сплаті хліборобських довгів, що повстали перед днем 1. липня 1932 р. Новела додає нову постанову до 4-ої статті віддовженого закону і розтягає на покуця сільського господарства всі полкші при сплаті зобов'язань, що їх він перебрав від продавця, без огляду на те, коли купив нове господарство, себто чи перел днем 1. липня 1932 чи по 1. липня 1932. Далі на основі новелі роземний уряд видаватимуть рішення у справі сплати довгів тих посідаців сільських господарств, яким признав полкші сам віддовженевий закон, без ніякого заходу довжників перед роземним урядом. На основі новелі роземний уряд ствердив у своєму рішенні висоту і речинні платності поодиноких сплат хліборобського довгу, що йому признав полкші; у сплаті і в обнижці відсотків віддовженевий закон.

ГОТІВКОВА СПЛАТА ДОВГУ. 100 ЗА 200 ЗОЛ.

Одне чи не найважнішою для наших селян є постанова новелі до 44-ої статті віддовженого закону, бо має велике господарське значіння. Щоб її зрозуміти — слід пригадати постанову ст. 43-ої раніше зміненого вже віддовженого закону: Посідачі хліборобських господарств групи А, себто простором найбільше до 100 га, можуть сплачувати свої хліборобські довги, частиною або в цілості, теж перед речинцем їх платності з тим, що можна заплатити готівкою до 31. грудня 1940 р. буде почислена подвійно, себто 100 зол. будуть почислені за 200 зол. Новела розтягає згадану постанову ст. 43-ої до довгів, що їх платність розложено на сплати на основі самого віддовженого закону і до довгів, що їх сплату управліннено рішенням роземного уряду або угодою.

Роземний уряд може на внесок вірителів зменшити або відхилити полкшу, передбачену при передречинцевій сплаті, якщо зобов'язання (довг) довжника обнижено на основі роземного уряду або підписаної угоди. Іншими словами новела розтягає полкшу з передречинцевою сплатою довгів готівкою 100 зол. за 200 зол. (що їх признавала ст. 43 віддовженого закону посідачам сільських господарств групи А і платність яких розложено на 28 піврічних сплат на основі самого закону) теж на довги, платність яких розложено (на 28 піврічних сплат) на основі рішення роземного уряду або угоди перед ним урядом. Суди (не роземні уряди) вирішуватимуть спори, що виникнуть між посідацями сільських господарств та їх вірителями у зв'язку зі сплатою довгу 100 зол. готівкою і почисленням її за 200 зол. на довг.

СТИХІЙНІ НЕЩАСТЯ І ЗАГАННЯ ПЛАТНОСТІ ДОВГІВ.

Якщо посідач сільського господарства групи А (простором до 100 га) не заплатити двох щорічних сплат з відсотками — постановав ст. 47 — то квота сіяного довгу стає негайно платною, якщо висіда сплат устійного роземний уряд. Або предсідник або суд, а якщо посідач сільського господарства групи Б (простором найбільше 1,000 га) не заплатити двох сплат платиник відсотками, ціла сума довгу є негайно платною. Постанову ст. 47-ої віддовженого закону новела доповнятим, що роземний уряд може відхилити наслідки загання у сплаті довгу, про які вже згадувало, та устійного висоту сплат і нові речинні їх платності — якщо до загання з заплатою дійшло без вини довжника внаслідок стихійного нещастя, що спричинило його несплатити.

ОБНИЖКА РОДИННИХ І СПАДЩИНИХ ДОВГІВ.

На внесок довжника, зголошений вийдал до 31. грудня 1935 р., може роземний уряд —

згідно з постановою ст. 53-ої віддовженого закону — обнижувати теж довги сільських господарств з „родинних і спадщинних поділів“, якщо вони повстали в часі від 28-го квітня 1924 р. до 1. липня 1932 р. На основі новелі до ст. 53-ої можна буде сплачувати сплатами не лише довги, що повстали з „родинних і спадщинних поділів“, але взагалі всі довги, що повстали наслідком правних чинить, що мають господарський характер поділу родинного і спадщинного майна“, себто довги, що повстали а) за плати посагу, віна і т. п.

ОБНИЖКА ДОВГУ ЗА КУПНО ПОЛЯ.

Згідно зі ст. 54-ою віддовженого закону роземний уряд може обнижувати довги, що повстали з решти ціни купна нерухомостей (землі, хати з городом і т. п.), якщо трансакція з купном нерухомості переведено в часі від дня 28. квітня 1924 р. до 1. липня 1932 р. Тому роземний уряд устійно, яку дотепер суму заплати готівкою і довги та інші тягарі, що їх набувць згодився заплатити. На основі свого устійнення та договірної ціни продажі, роземний уряд обчислить, за яку ідеальну частину нерухомості (1/2, 1/3 чи 1/4) вже заплачено ціну купна. Опісля роземний уряд переводить оцінку нерухомості (при допомозі знавців) на основі ринкових цін, устійно згідно з тією оцінкою вартість ідеальної частини нерухомості, за яку ще не заплачено ціни купна й обнижить решту ціни купна до висоти цієї вартості. Одночасно роземний уряд обнижує суму залеглих відсот-

ків до дня видання свого рішення в тому самому розмірі, в якому обнижила решту ціни купна. (Слід згадати, що ст. 42-га віддовженого закону обнижує законом висоту відсотків до 6 піврічно посідачам сільських господарств). При оцінці нерухомості та обчисленні решти ціни купна роземний уряд бере за основу авесь простір купленої нерухомості, устійно ціну пролажі і не бере під увагу зміни у поверхні нерухомості, лише зміни, що зайшли у стані нерухомості.

Отже якщо селянин купив у 1930 р. 6 моргів поля за 12,000 зол. і заплатив при договорі купна 4,000 зол. та згодився заплатити довг у висоті 3,000 зол. — до заплати лишиться ще 5,000 зол. А що селянин докупив доплатив опісля лише 1,000 зол., бо внаслідок господарської скрути не міг уже більше платити, тоді роземний уряд — на внесок селянина довжника — устійно, що він заплатив уже за 2/3 частини нерухомості (себто за 4 морги поля) і зважає з заплатою ще 1/3 поля, себто за 2 морги. Якщо тепер вартість 6 моргів купленого ґрунту сягає нпр. 6,000 зол., а селянин заплатив за 4 морги поля, мусить доплатити вже лише за 2 морги поля і то 2,000 зол., а не 4,000 зол., якби не виходило з договору купна поля. Новела до ст. 54-ої торкається лише способу обнижки залеглих відсотків. Далі новела вводить зміни до постанов статтей 72, 73, 75, 76, 79, 82, 90 і 93 віддовженого закону. Їх не обговорюємо тому, бо вони торкаються справи сплати довгів посідацям сільських господарств групи Б і Ц, себто великим землевласникам.

ч. р. м. х.

РАЙ ЛЯНІ місцеві від **ПАЩІ** місцеві від
ЗОЛ. 30.— ЗОЛ. 60.—
поручає
ШАПІРА бул. ДИЧАКІВСЬКА 1

Сплата зобов'язань хліборобських кооператив та їхніх централі.

Другий декрет президента з 19. листопада ц. р. повелює теж декрет президента з 14. 1. 1936 р. (ч. 3, поз. 23) про полкші у справі сплати зобов'язань хліборобських кооператив та їх централі.

Отже згаданий декрет дає змогу задоволенню хліборобських кооперативам (за винятком кредитних хліборобських кооператив) та їхніх централі (без огляду на правну форму цих централі) управліннено сплату своїх довгів на основі угоди з вірителями чи рішенням роземного уряду. Таку угоду можуть заключити задоволені хліборобські кооперативи зі своїми вірителями перед воевідським роземним урядом для меткових справ посідаців сільських господарств. Роземний уряд розглядає справу на внесок кооператива або її централі, на внесок вірителів кооператива, речителів або співдовжників кооператива чи її централі. На основі угоди перед роземним урядом може задовжена хліборобська кооператива одягнута: 1) відложення речинців платності довгу або розложення на сплати на 14 днів; 2) зменшення договірної суми та відсотків; 3) частинне або повне звільнення з відповідальності речителів або інших співдовж-

ників кооператива чи її централі; 4) постанову про забезпечення довжної суми. Угода може передбачувати різні умови сплати поодиноких категорій вірительностей залежно від ступня їх забезпечення. Тепер новела змінює третій уступ ст. 4-ої згаданого декрету так, що „без згоди зацікавлених вірителів не можна обнижити публічно-правних належностей ні винагород за основі договору про працю, що користають по думці ст. 800 к. п. ц. з привілею шандної за плати ніж забезпеченні гіпотечної вірительності. Отже можна заключити угоду у справі сплати публічно-правних належностей (всіх видів податків) і винагород за працю, лише не можна обнижити їх висоту, на що дозволяє декрет з іншими вірительностями. Віснці новелізована ст. 5. декрету розтягає полкші у справі сплати хліборобських кооператив та їхніх централі на речителів та інших співдовжників кооператива. Речителі та співдовжники вважає новела ті особи, які у зв'язку зі зобов'язаннями не мають ніяких матеріальних користей та особи, які передали кооперативні гроші зі затаєного зобов'язання.

Полкші при викупі промислових свідоцтв на 1939 рік.

Міністерство скарбу видало обіжжак з 24. листопада ц. р. до ч. Д. У. 27312/438 (Урядовий Денник М. С. ч. 32, поз. 775) до скарбових плат та урядів у справі полкші при викупі промислових свідоцтв на 1939 р. Міністерство признало полкші платникам, які купують промислові свідоцтва на 1939 р., в такому самому розмірі, що й на 1938 р. Як ми вже писали — промислові свідоцтва на 1939 р. слід викупити найдалі до 31. грудня ц. р. Скарбові уряди признають власникам більших торговельних підприємств, які зобов'язані закупити промислові свідоцтва І—VIII. категорій полкші того розміру, що вони платять лише половину ціни (або іншими словами вірнучу ціну промислових свідоцтв). До того згадані полкші признає сама скарбова влада і платники не є зобов'язані приносити згадані податки.

Крім того платники можуть приносити податки до скарбових урядів та скарбових плат, щоб вони признали їм ще більші полкші при викупі промислових свідоцтв на 1939 р., ніж їх обни-

жана признали сама скарбова влада на основі згаданого обіжжака. Такі подання у справі індивідуальних полкші слід приносити до 31. грудня ц. р. до відповідного скарбового уряду навіть тоді, якщо полкші признає скарбова влада. Якщо підприємство відстає щойно в 1939 р. або працює лише сезоново в 1939 р. — тоді слід приносити подання у справі полкші до 14 днів від урочаження підприємства чи промислового заводу.

Скарбові платки зобов'язані доручити платникам відмовити у справі полкші при викупі промислових свідоцтв найдалі до 1. квітня 1939 р., якщо подання платників внесені в речинні до 31. грудня 1938 р. Скарбові платки до 10 тижнів зобов'язані до 5 тижнів, якщо подання внесені до скарбового уряду до 14 днів від урочаження підприємства в 1939 р. Якщо скарбова влада або скарбовий уряд не націлюють відмовити у згаданих речиннях — не доказ, що скарбова влада признала — згідно з обіжжаком — полкші при викупі промислових свідоцтв. Полкші, зтожені на речинні скарбова влада взагалі не буде розглядати.

Сторінка без політики.

ІСТОРІЯ МАНІКІРУ.

Американський промисловець Нортен Варен, власник цілого концерну фабрик, що виробляють різного роду артікули, що їх треба до манікіру, почав перед 25 роками дуже скромно.

Щале його підприємство містилося тоді в невеличкій офісній камениці на одному з нью-йоркських передмість і в ньому працювали 3 особи: він сам, його жінка та сестра жінки.

Тепер у робітника Варена працює поверх 5000 службовиків і то лиш бюровиків. Такий скорий розвиток фабрики завдячує Варен моді манікірувати собі пальці, що поширилася не лиш серед багатих американок, але й серед бідних.

Нортен Варен, який веде свої фабрики, має теж час і на історичні студії. Він видав недавно брошуру, в якій виказує старовинність манікіру. На підставі тієї брошури новітній ма-

нікір зовсім нагадує манікір, що його стосували єгиптянки 5.000 літ тому. У гробниці Тутанкамена знайшли коробку з приладами до манікіру, із пильничками, малими шпичками, ніжками та з малою коробочкою порошку до полірування нігтів. У старовинній Греції та в Римі були вже професійні манікіристи, які мали великий успіх серед тодішніх красунь-елегантток. Під кінець світанку римських часів і мужичини дбайливо доглядали свої нігті і малювали їх на червоно. Ця мода прийшла до Риму зі Сходу.

Та Варен признає теж, що його вживають так дбайливо іншішні культурні пані, вживають і красуні деяких племен Африки та Австралії. Жінки племені Нігуру в середній Африці барвлять нігті на червоний колір і ласкують їх соком відповідних рослин зовсім на париський лад.

Птах пильнував подорожніх, доки вони не скінчили вибирати мед. Колиж вони пішли даліш дорогою, медовик став далі їх виступати. Мандрівники думали, що знайдуть більше меду, тому йшли за птахом і ледви встигли на час задержатися перед льоном, віддаленим на відстані 30 м. Льва вдалося застріляти. Тубильці казали, що птах звів мандрівників до льва тому, що вони не поділилися з ним медом.

Кава чи чай.

Дивний присуд на звинувиненні.

Питання, що шкідливіше, чай чи кава, ринула проба, що її перевели поневолі за заслуженої на кару смерті. Ця проба тривала 60 літ. У 1870 р. перед шведським судом стали дві ровесники під замітом грабункового вбивства. Їх обох засудили на смерть, одначе шведський король Густав III, замінив кару смерті на довічну в'язницю під тою умовиною, що одному зі засуджених будуть давати пити тільки кафу, другому тільки чай. Той дивний присуд був вислідом палкої дискусії, що її ще в 1888 р. вів науковий світ на тему: що більше шкідливо, кава чи чай.

Проба випала в користь кави. Визень, йому давали пити тільки чай, помер перед кількома роками, проживши 84 роки. Той, що пи кафу помер щойно цього року, проживши в визначних умовах 87 літ.

Новий монументальний корабель.

Злучені Держави не хочуть залишитися позаду в корабельній будівництві. Позазначимо, Європі її корабельної слави, почала Америка і собі будувати корабель-величезник. Корабельний Спілка Зв. Держав будувє в Ньюпорті найбільший пасажирський трансатлантичний корабель. Той новий величезник матиме 34.000 тон, міститиме 1219 пасажирів і 639 членів екіпажу.

Він коштуватиме 15,750,000 доларів (15 мільйонів дол.). Новий морський величезник буде курсувати на європейсько-американській лінії вже на весну 1940 р. На підставі розписки в кеті той корабель буде називатися „Америка“.

Просимо
пам'ятати
про

1'50 зол.

належність за підписом
наш великий КАЛЕНДАР
АЛЬМАНАХ „КРИНІЯ“
Ц „Я“ на 1939 рік. На
ність просимо адресувати
бланкетом „ШКО“ в
(Діло) з допискою „Кр. 27“

Теж рекорд.

Рекордоманія переходить. Ізгоді всім здоровому слуху. Такий теж рекорд, що його можна зовсім добути назвати рекордом слуху, є рекорд М. Гінзлі з Вестона, який вийшов 75 разів на мить. Одно кілець знову йому 5 секунд.

Гордий зі свого рекорду М. Гінзлі, який репортер, що при черговій проби на рекорд календарі рекорд і висп в такій самій чотирьох сто нець.

ФАБРИЧНІ ЦІНИ!

продає найкраще
ФАБРИКА БІЛЛЯ

Ковдри, матраци,
шевські, ручники,

подушки з пір'я, сінники, простирала, готові по-
обруси, полотна, шифони, коци, капи, фіранки

Антін Петрушевський

Львів, ул. ГАЛИЦЬКА 20. Тел. 213-33.

Цінники на бажання даром.

Жарт англійського телеграфіста.

В англійським місті Лідс засудили недавно на 6-ти місячну в'язницю 26-літнього урядовця-телеграфіста Генрика Вуда, який дозволив собі на каригітний жарт.

Підчас недавніх критичних, вересневих днів, коли загрозва війни висіла над Англією та цілою Європою, урядовці телеграфу в Лідс дістали тайний шифр, що ним вони мали алармувати всі уряди на випадок, якби наближалися ворожі літаки.

У хвиликах найбільшої напруги, 23. вересня ц. р., коли всі дожидали на вирішний мент, Вуд для жарту заалармував один із провінційних урядів, в яким працював його товариш. Той товариш вислав алармову вістку далі і до години ціла протилежна оборона графства Йорк ставала на ноги.

Прилюдна англійська опінія є тієї думки, що кара Вуда рішуче за гадіна.

Осінні новини
у великому виборі та
Мілянськ шовки

ПОРУЧАЄ

ЛЕЩКІВ

Львів, ул. Коперника 2.

1-7

Тел. 258-88.

ДИВНІ ДИВА ПРИРОДИ.

В цікавій книжці Корвета Вельса „Світло на чужому суходолі“ автор подає різні фантастичні, проте правдиві описи з життя звірит. А що автор пише при тому з незвичайним до-тепом, то не диво, що цю книжку читач читає з незвичайним зацікавленням.

ПРИГОДА ЗІ ШИМПАНСОМ.

У Ст. Люї трапилося така пригода. То місто має, як відомо, один із найкращих зоологічних городів в Америці. Одного разу сторож увійшов до клітки шимпансе та залишив за собою не примкнені двері. Шимпансе скористав з того, вийшов і замикнув сторожа у клітку. Ситуація була справді клопітлива, тим більше, що все те діалося в обідній порі, коли нікого не було в мазарні. Сторож не міг собі сам дати ради, бо його руки не проходили через kraty, стже він не міг відчинити її зі зовні.

У той час, коли сторож даремне намагався звільнити себе з поневільної в'язниці, шимпансе пішов оглядати цілий малиничий відділ, відчинив двері, що вели до сутерни, в яких чотирьох робітників відпочивало на час обідньої перерви у праці. Трох робітників грало в карти, четвертий смажив ковбаски над кухонною. Коли шимпансе несподівано показався, робітники зовсім не виявляли великої охоти бавити волохатого гостя і втекли зі сутерни та стали кидати сторожа. Вони неваго амузувалися, коли побачили сторожа в клітці, що в ній ще незламно сидів шимпансе. Якусь хвилину робітники гукнули навіть над тм, чи не краще звільнити сторожа у клітку і щойно на його прохання

вони випустили його з імпровізованої в'язниці. Тоді всі побігли до сутерни, в яких застали шимпансе, який... смажив спокійно ковбаски.

ВУЖ-ДАВУН І МИШ.

В одній із пітсбурзьких гімназій учитель природи просив Вельса, щоб той оглянув гімназійного вужа-давуна (Боа констрктор). Вельс думав, що побачить беззачесного давуна, а справді побачив малого двадцятицентиметрового вужика. Це був справді давун, але молоденький, що його знайшли в китиці бананів. Ціла кляса даремне шукала за лакомниками для вужа. Він не хотів нічого їсти. Навіть кусень свіжого м'яса не викликав у нього апетиту. Тоді Вельс порадив дати жукові живу миш. По довгих заходах миш зголовили і впустили до вужа, до клітки.

Одного дня миш зліз у клітку все, що можна було їсти і почала їсти вужа, починаючи від хвоста. Щоб урятувати вужа-давуна, мусили миш випустити.

ПТАХ У ЗМОВІ З ЛЬВОМ.

Найзавиднішою звіриною є птах медо-вик. Він трохи менший від горобця, і як кажуть, веде людей та звірят до лива із медом. Та найчастіше він у змові з львом, чи левяртом намагається залести людей у пастку.

Одного разу — оповідає Вельс — дали ми піднести тому малому обманцеві і ми пішли за ним. По пів години пташок почав сполохуватися. Незабаром того місця, де він так хазлювався, подорожні справді знайшли мід-

з польської преси.

Українська справа вийшла з дотеперішнього безруху.

Вже хочби з тих цитатів, які ми час до часу наводимо, видно, що вся польська преса заняла більш-менш однакове становище до Карпатської України. Дослідно на такому самому становищі стану і відомий нахлибач до польської «конструктивної політики» на Червоній Русі» (р. Станіслав Лось. Він тільки у своїй статті в н. «Закарпаття» в «Політиці» (ч. 28 з 10-го грудня ц. р.) намагається переконати польське громадянство, що з ситуації, в якій опинилася Польща внаслідок створення Карпатської України, дотого ж при допомозі не варто прихильних до Польщі сил, — треба шукати розумний вихід. П. Лось приймає за добру монету все те, що польська преса пише про Карпатську Україну, але заявляє, що все це несуттєве, що все те не має ніякого значення, бо

«може бути, що цей твір, який створили, то тільки ефемериди, але одне певне, а саме: ця ефемериди не зникне сама собою. Її створили зверхні сили і вона може зникнути тільки під натиском зверхніх сил. Знаємо, коли чинники зацікавлені в тому, щоб вона зникла, виваляться силанішими від чинників, зацікавлених у тому, щоб вона втрималася».

Котрі чинники зацікавлені в тому, щоб Карпатська Україна втрималася? П. Лось каже:

«Покищо треба рахуватися з тим, що є; тобто з існуванням української політичної одиниці, що її покинула до життя воля залишкова Чехословаччини і нової динамічної Німеччини, що внаслідок своєї сили, свого географічного положення і — як казався — порозуміння з Італією, — має тепер в Середній Європі на північ від Дунаю рішальний голос».

Чого хотіла Чехословаччина, чого хоче Райх створюючи те Закарпаття, позбавлене комунікаційної сітки й уродливої землі? — питається п. Лось.

На його думку Чехословаччина, яка приєднала Закарпаття як депозит призначений для майбутньої Росії, зовсім лояльно хотіла віддати цю країну Росії. Але ж той момент без чини Чехословаччини відступився. І за той час Закарпаття «вросло в чеську батьківщину». І коли під час суцільного струсу прийшла можливість, що Чехословаччина втратить і Закарпаття, вона почала боронити тієї землі, як своєї рідної, бо у хвилині розбору кожної пяді державної території стає святощами». Це був — каже п. Лось — відрух. Але той відрух Чехословаччина підтримала Німеччина.

Тільки що Райх кермується не міркуваннями, але глибоко передуманою політичною комбінацією. І доки Райх, добровільно чи не під зовнішнім натиском, тієї комбінації не змінює, Закарпатська Україна буде існувати. Вона існуватиме, хоч би ціле її населення треба було — як не теж почати робити — зокорювати ззовні кукурудзою. Карпатські русини — не ми жогоби на планці св. Марка в Венеції жити кукурудзою, що її силе силані спокотер. Під впливом тієї кукурудзи розминатиме в приспіненому темпі принос добровільної національної української свідомості».

Але чому в такому разі — питається п. Лось — Німеччина створила Карпатську Україну, маючи і незалежну до самостійного життя? Відповісти на це питання для п. Лоса неважко.

Видно передовсім, про те, щоб Карпатську Україну мити вільно від усіхких титанів, від усіхких гіпотек в користь старих чинників, щоб ніякі чужі впливи не могли на ті території знати органічної влади. Щоби цю ціль досягнути, треба «уто-Карпатську Україну» передовсім як націоналістично відмалювати. З тією метою Німеччина віддала мадарам усі порослі краї, де мадари могли увалати якунебудь силу. Що при цьому а трохи русинів вернулося до мадарської батьківщини (?), то вже не грає ніякої ролі. Карпатська Україна не потребує бути велика. Іде про те, щоб була хемічно очислена з мадарських впливів. А жби Румунія дуже насторожила, то жм відстане без більших румунських своїх впливів (?). Тисячі румунів навіть з придатком кількочисленим тимом русинів».

«Бо йде про те, щоб ніякий органічний вузол не лунув уже Закарпаття ні з Мадарщиною ні з Румунією, щоб жадна з отих держав не турбувалася долею Карпатської України, щоб «етнографічно» насичені відзарнували від неї племінні, забули про її існування, дозволили їй сяк-так скріпитися і влаштуватися та служити тим цілям, які їй визначило Провидіння й кашлар Гітлер...»

П. Лось гадає, що німцям мабуть не важко буде переконати мадарів, що вони повинні дякувати Богу за те, що при майбутньому німецькому ударі на північний схід вони не стигнуть на дорозі. Що ж до Карпатської України, то вона

«щоб сповинити післяништво, не мусить бути ані велика, ані багата, ані самовистарчална, ані навіть життєздатна. Значиння Ватиканської Держави — якщо випадає порівнювати маде з великим — не звязане з її територією чи господарською продукцією. Її значиння полягає на тому, що вона є прибіжцем якоїсь ідеї, що є логічним, з якого розходяться проміння. Карпатську Україну створили на те, щоби проміньовала на національну українську суцільність самим своїм існуванням, як єдиний, несовітський, політичний український піанет. А вмерти не дають їй ті, що її створили і жим вона потрібна... В нормальних часах вегетуєтатиме на чимднім хлібі своїх злиднів, забула всім і тиха, експортуючи дерево, щоб заплатити за кукурудзу. А коли вибе година, розвинеться над отим клантником забутої землі жовто-блакитний прапор, синюді і заповіді великих переворотів у Середньо-Східній Європі. А тимчасом пару тисяч одиниць, що походять з терену і апоза нього, знайде на отому крайчикові автономної української землі хліб і зайняття та школу державної праці».

«Не дивуємось, що на саму вістку про поклясання до життя отого малого крайчика дражники пройшли все українське громадянство, де воно не жилоб, а якого народи були вже сильно подразнені справою Судетів».

Дотого ж на настрої може вплинути думка про майбутнє.

«Не знаємо, що принесе майбутність, і на ніщо не прикладає би забави в прогнозу. Та покази аніж на землі в небі злітється являє на те, що українська справа може перестати бути так безпалібно неактуальною, як була в останніх вісімнадцяти роках. Може стати на дельному порозу».

Чого хоче Італія від Франції?

Лишючи без відповідей питання, наскільки гиний тепер домагання у справі Корсики, Тунісу, Суецького каналу та порту в Джибуті є за собою привезати Францію признати ген. Франкові права воюючої сторони, а наскільки деякі з тих домагань є справдішніми, життєвими постулатами Італії, за які вона готова постоєти навіть зі зброєю в руках, варто прислухатися до голосів Італійської преси, як вони аналізують та апорядкують актуалізування Італійських територіальних претенсій під адресою Франції.

«Джорнале д'Італія» присвячує проблемі спірних справ між Італією та Францією цілу низку статей. У першій з них, що займається Суецьким каналом, на основі подвійної статистики часом доказує, що Італія від 1935 р. займає друге місце по Англії, якщо йде про тонажу, яка транзитом переходить через Суец. Також осмілює йде про число кораблів, що перевозять Суец, то Італія займає друге місце по Англії. Тарифи, які треба платити за переправу каналу, дуже обтяжують кошти перевозу і спричинюють зріст ціл перевозжених товарів на 2 до 3 відсотків. В 1937 р. Італійська торговельна флотія мусіла заплатити 137 мільонів лір за те, щоб утримати звязок з колоніями. Ці кошти сплатюють Італійську колоніальну акцію в Африці. Товариство Суецького каналу, що впадало як дивиденду в 1932 р. 510 фланків за

Корси
капитула
В. РАЗВЕРСКОГО
ІСТРА РАДІОСЛУХА
ТЕСНИКИ
ПАНІТІ.Р.

Корси
капитула
В. РАЗВЕРСКОГО
ІСТРА РАДІОСЛУХА
ТЕСНИКИ
ПАНІТІ.Р.

подекуди самочинно внаслідок розвалу совітської імперії; можуть її поставити на дельний порядок сторонні чинники, можливо-владель, який розгром марксизму вважає своїм особистим історичним післяништвою...»

Сьогодні Німеччина, після того як поділулася з Італією сферою впливів у надунайській Європі, має на своїй голові наладнання взаємин з Великою Британією. В якому напрямі — каже п. Лось — це наладнання піде — невідомо. Але може прийти до компромісу, внаслідок якого Англія прийме середньо-східну Європу на північ від Дунаю і Карпат тереном німецьких впливів. Тоді Німеччина матиме змогу упорядкувати свої взаємини з державами в тій частині Європи. Передбачуючи таку можливість Гітлер подбав про те, щоб ініціативу в українській справі взяти у свої руки.

«Карпатська Україна — каже п. Лось — хоч існує шойно кількадесять літ і то дуже мряковинно — вже сьогодні промілює на все несовітське українське громадянство без огляду на державну приналежність. Хто тримає руку на живчику українського громадянства, той знає, яким ритмом він тепер бе. Закарпаття промілювати не ще сильніше з хвилиною, коли вири-стаєтється в сяк-так упорядкований політичний організм і з хвилиною, коли еміграційний український університет у Празі перенесеться на терен Закарпаття та стане кузницею звязаної з національною територією політичної думки».

Українська справа вийшла з дотеперішнього безруху, вийшла без нас і навіть зустріч нам. Це не скріплює нашої позиції. І байдує те, що отой український осад дуже малий, як дотепер радше символічний і навіть на майбутнє неодолю небажкою українському народowi загрожує. На саки того осад — якщо лише втерять пробу хоч би короткого часу, не будуть мали».

Для п. Лоса найважливіше: чи німці матимуть монополію ініціативи в українській справі, а якій — каже п. Лось — зацікавлена теж Польща. Отже — на думку п. Лоса — Польща, поки ще час, може подбати, щоб німці не мали монополію ініціативи в українській справі. Але треба, щоб Польща зловбулася на якусь політику в тієї справі. Ясна річ, що при цій нагоді п. Лось нагадує, що вже від разу зіт віл нахлибач, щоб почати на Червоній Русі конструктивну політику.

акцію, а в р. 1937 — 820 фр., є типовим експлоатаційним підприємством. Тому настав уже час, щоб канал адміністровано «за нових, справедливих засадах». Сьогодні французи мають більше ніж половину акцій та заборють найбільшу частину дивидендів. Зате Італія, що так звичайно місце займає у транзиті, не має ніякої користи, а самі втрати. Тому — кінчить «Джорнале д'Італія» — адміністрація Суецького каналу мусить бути доручена представникам усіх народів, яких флотія перепливає через Суец.

Італійський тижженик «Realismo Internazionale», присвячуючи Італійські домагання у справі Тунісу, збирає їх у такі тези: 1) Франція звинувачує Туніс проти воли Італії; 2) Без вкладу праці Італійських колоністів не було б ніякого зобов'язування Тунісу; 3) Туніс та Корсика є впадовинами протиіталійськими сідками; 4) Італійці мають у Тунісі багато більше земель, ніж французи; 5) У військовій професії Італійці в Тунісі мають ривучу більшість; 6) Без еміграції Італійців у Тунісі, при односторонній ворожблені арабів, ця колонія мусить бути втрачена для Франції; 7) Усі договірні договори, що відноситься до правного положення Італійського населення в Тунісі, французькі уряди брутально наслідують.

Переходячи з черги до справ порту Джибуті, цей тижженик пригадує, що в час вергайської мирової конференції Італії джачалися для себе того порту. Тепер доля Джибуті в ру-

Redaktorzy: dr Iwan Hinczuk, Iwan Kedryn-Rudnycki. Wydawca: Spółka Wyd. „Dilo”, Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Dilo”, Lwów.
 Редактори: д-р Іван Гінчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видав: Видавничий Спілка „Діло”, Львів. З друкарні С-ки Видав. „Діло”, Львів.